



WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący)
SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)
SSN Włodzimierz Wróbel

w sprawie **B.J.**

skazanego za czyn z art. 284 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 11 grudnia 2024 r.

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich wniesionej na korzyść skazanego

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Raciborzu

z dnia 8 listopada 2017 r., sygn. akt II K 340/17

**uchyla zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Raciborzu i
uniewinnia B.J. od popełnienia przypisanego mu czynu,
obciążając Skarb Państwa kosztami postępowania w sprawie.**

Paweł Wiliński

Piotr Mirek

Włodzimierz Wróbel

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Raciborzu z dnia 8 listopada 2017 r., sygn. akt II K 340/17, B.J. uznano za winnego tego, że w dniu 11 lutego 2016 roku w Rzuchowie przywłaszczył sobie powierzoną mu przez A.N. rzecz ruchomą w postaci

pieniędzy polskich w kwocie 13.000 złotych przekazanych jako zaliczka na poczet zakupu trzech ciągników siodłowych m-ki V., to jest czynu wyczerpującego dyspozycję art. 284 § 2 k.k. i za to, na podstawie tego przepisu skazano go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby 2 lat oraz karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł. Ponadto, zobowiązano oskarżonego do naprawienia wyrządzonej przestępstwie szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego kwoty 13.000 zł.

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 16 listopada 2017 r.

Kasację od przedmiotowego wyroku na korzyść skazanego wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając:

„rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa karnego materialnego, to jest art. 284 § 2 k.k., polegające na uznaniu B.J. za winnego przypisanego mu czynu, pomimo że zachowanie oskarżonego nie wyczerpywało znamion przestępstwa określonego w tym przepisie”.

Podnosząc ten zarzut, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie B.J. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

W istocie w przedmiotowej sprawie doszło do rażącego i mającego istotny wpływ na jego treść naruszenia prawa karnego materialnego, to jest art. 284 § 2 k.k., który stanowi, że kto przywłaszcza sobie powierzoną mu rzecz ruchomą, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

„Zarówno w literaturze przedmiotu, jak i w judykaturze zwraca się uwagę na konieczność weryfikacji, czy przedmiot czynności wykonawczej przywłaszczenia nie przeszedł na własność potencjalnego sprawcy w związku z przepisami regulującymi stosunki prawne w zakresie prawa cywilnego. W piśmiennictwie podkreśla się, że „nie może być mowy o przywłaszczeniu w takim wypadku, gdy z istoty danego stosunku prawnego wynika, że mienie wręczone pewnej osobie stało się jej

własnością” (zob. I. Andrejew, W. Świda, W. Wolter, Kodeks karny..., s. 618; L. Wilk [w:] Kodeks karny. Część szczególna..., red. M. Królikowski, R. Zawłocki, s. 623, nb 65 do art. 284; por. J. Bafia, K. Mioduski, M. Siewierski, Kodeks karny..., s. 260, teza 15 do art. 204). Identyczne stanowisko prezentowane jest w orzecznictwie, w którym zdecydowanie dominuje pogląd, że „nie stanowi przedmiotu sprzeniewierzenia rzecz ruchoma, która została powierzona sprawcy w sytuacji, gdy treść umowy stanowiącej podstawę przekazania rzeczy lub okoliczności sprawy wskazują na przeniesienie własności tej rzeczy na sprawcę” (por. postanowienie SN z 28.09.2005 r., V KK 9/05, LEX nr 164266; postanowienie SN z 17.09.2008 r., III KK 131/08, OSNwSK 2008/1, poz. 1860; wyrok SA w Katowicach z 1.08.2012 r., II AKa 264/12, LEX nr 1258294; wyrok SA w Łodzi z 28.01.2013 r., II AKa 293/12, LEX nr 1282760; do tożsamyh wniosków dochodzono już zresztą w orzecznictwie znacznie wcześniej; zob. chociażby wyrok SN z 31.05.1938 r., I K 2509/37, OSN(K) 1939/1, poz. 5; wyrok SN z 29.04.1950 r., K 235/50, PiP 1951/7). W konsekwencji przyjmuje się, że „jeśli treść umowy zawartej między sprawcą a pokrzywdzonym wiąże się z uzyskaniem przez sprawcę prawa własności do danej rzeczy, to dalsze postępowanie z rzeczą przez sprawcę nie może być traktowane jako sprzeniewierzenie (...). Siłą rzeczy niekiedy konieczne będzie odniesienie się do regulacji prawa cywilnego w celu ustalenia, czy prawo własności przeszło na sprawcę, czy też skutek taki nie nastąpił” (zob. M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas [w]: W. Wróbel (red.), A. Zoll (red.), Kodeks karny. Część szczególna. Tom III. Komentarz do art. 278-363 k.k., wyd. V, WKP 2022).

Tymczasem z opisu czynu wynika, że pokrzywdzony A.N. przekazał oskarżonemu B.J. rzecz ruchomą w postaci pieniędzy polskich w kwocie 13.000 złotych tytułem zaliczki na poczet zakupu trzech ciągników siodłowych marki V.. Przekazana przez pokrzywdzonego kwota pieniężna nie była więc powierzona oskarżonemu z obowiązkiem zwrotu. Z momentem przeniesienia posiadania tej kwoty doszło do przeniesienia własności przedmiotowych pieniędzy na oskarżonego B.J. Omawiana zaliczka stanowiła bowiem formę uiszczenia części wynagrodzenia określonego zawartą pomiędzy tymi osobami umową ustną sprzedaży ciągników siodłowych.

Bez wątpienia opisane w niniejszej kasacji rażące naruszenie prawa miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Raciborzu,

ponieważ skutkowało błędnym przypisaniem B.J. popełnienia występku z art. 284 § 2 k.k. Z akt sprawy nie wynika również, aby pokrzywdzony A.N. dochodził zwrotu przekazanej w ramach zawartej z B.J. umowy zaliczki na drodze postępowania cywilnego.

Mając powyższe na uwadze należało uchylić zaskarżony wyrok i – wobec oczywistej niesłuszności skazania – uniewinnić oskarżonego B.J. od popełnienia zarzuconego mu występku. Kierując się dyspozycją art. 636 § 1 k.p.k. należało również obciążyć Skarb Państwa kosztami postępowania w sprawie.

Z tych względów orzeczono jak na wstępie.

Paweł Wiliński Piotr Mirek Włodzimierz Wróbel

[WB]

r.g.